

27 mei 2021

Thomas Peeters

'Oslo' het menselijke gezicht van een vredesakkoord

Hoe overbrug je een gapende kloof van diepgewortelde vijandschap en haat? Iedereen die probeert om een vredesakkoord tussen Israëlische en Palestijnse onderhandelaars voor elkaar te krijgen, moet een antwoord vinden op die vraag. Het fascinerende en verrassend lichtvoetige drama 'Oslo' geeft een idee van hoe het in 1993 even gelukt is.

Het beeld is een van de hoogtepunten uit de wereldgeschiedenis: op 13 september 1993 nodigde de Amerikaanse president Bill Clinton in de tuin van het Witte Huis de Palestijnse leider Yasser Arafat en de Israëlische premier Yitzhak Rabin uit elkaar de hand te schudden. Diezelfde dag ondertekenden beide partijen een akkoord dat tot vrede in het Midden-Oosten moest leiden. Officieel heette die overeenkomst de Beginselverklaring aangaande Regelingen van Tijdelijk Zelfbestuur, maar de wereld kende het verdrag als de Oslo-akkoorden.

De onderhandelingen waren gevoerd in de hoofdstad van Noorwegen. 'Niemand heeft schrik van Noorwegen, en dat is een geschenk', zei de voormalige Noorse minister van Buitenlandse Zaken Thorvald Stoltenberg. 'Wat ons 'zwak' maakt in de traditionele betekenis van het woord is onze kracht om vrede te bewerkstelligen.' Daarmee geeft de politicus zijn regering echter meer verdienste dan waar ze recht op heeft, blijkt uit de HBO-film 'Oslo'.

Het klopt dat het akkoord in Noorwegen uitgewerkt werd, maar in werkelijkheid was niemand van de Noorse, Amerikaanse en zelfs Israëlische regering op de hoogte van de onderhandelingen. Amerika trok aan de kar bij de officiële vredesgesprekken in Madrid, die al aan de gang waren sinds oktober 1991. Daar boekten de onderhandelaars geen meter vooruitgang. De patstelling spoorde het Noorse echtpaar Mona Juul en Terje Rød-Larsen, respectievelijk een kabinetsmedewerker bij Buitenlandse Zaken en een diplomaat, aan hun ervaring in het Midden-Oosten aan te spreken en zelf contact te zoeken met de strijdende partijen.

Het resultaat kan je nog het best vergelijken met een goede aflevering van 'The Crown': een sterk geschreven en gespeeld drama dat de kijker een nieuw inzicht geeft in een bekende historische gebeurtenis.

Hun aanpak bij die 'back channel'-onderhandelingen was diametraal tegenovergesteld aan de traditionele werkwijze: in plaats van strak geregelde formele discussies in onpersoonlijke gebouwen brachten ze de afgevaardigden samen in een gezellig Noors kasteel en voorzagen ze hen overvloedig van lekker eten en drank om de sfeer lossier te maken.

Romantiserend

Als dramatische creatie kwam 'Oslo' toevallig tot stand. Rød-Larsen en de Amerikaanse regisseur Bartlett Sher raakten met elkaar in gesprek tijdens een voetbalwedstrijd van hun dochters, die in dezelfde klas zaten. Sher stelde de Noorse diplomaat vervolgens voor aan de Amerikaanse dramaturg J.T. Rogers, die geïnspireerd raakte door het verhaal en besloot het in een toneelstuk te verwerken. Sher bracht dat naar Broadway en sleepte er in 2017 twee Tony Awards mee in de wacht. Sher en Rogers hadden altijd al het idee er een film van te maken. Met de steun van producent Marc Platt ('La Land', 'The Trial of the Chicago 7') en HBO kwam het project snel van de grond. Ook Steven Spielberg was bereid zijn naam eraan te verbinden.

Oslo

Wat?

'Oslo' is de verfilming van het gelijknamige toneelstuk over de geheime onderhandelingen die in 1993 leidden tot het vredesakkoord tussen Israël en de PLO.

Waarom de moeite?

De film geeft inzicht in de werking van diplomatieke onderhandelingen en in de horden die de onderhandelaars moesten nemen om tot het onverwachte akkoord te komen. Hij laat bovendien veel ruimte voor humor en zoekt de mens achter de politicus of activist, zonder veel in sentiment te vervallen.

Waar te zien?

'Oslo' is vanaf zondag 30 mei te zien op Streamz.

'Oslo' is ontegensprekelijk een romantiserend drama. Daar maakt de film geen geheim van. 'Dit is geen documentaire en geen nauwkeurige weergave van de geschiedenis,' zegt Rød-Larsen in een interview met de Amerikaanse journalist Charlie Rose. 'Maar het vangt wel volledig de geest van wat zich in 1993 in Oslo heeft afgespeeld. ... De geest van Oslo is de hoop dat het mogelijk is om het onmogelijke te doen, om vijanden bij elkaar te brengen, ze hechte vriendschap te laten sluiten en een akkoord te bereiken. Dat hebben we in 1993 gedaan.'

De strategie van Rød-Larsen en Juul was om de kibbelende partijen zover te krijgen dat ze elkaars menselijkheid zagen. Dat is de reden waarom 'Oslo' aanslaat. Sher en Rogers beperken de politieke achtergrond tot de informatie die je als kijker nodig hebt en concentreren zich vooral op de karakters. Het resultaat kan je nog het best vergelijken met een goede aflevering van 'The Crown': een sterk geschreven en gespeeld drama dat de kijker een nieuw inzicht geeft in een bekende historische gebeurtenis. En dat in de verf zet hoe alle grote politieke beslissingen ook maar genomen worden door gewone mensen.

[Bekijk de officiële trailer op YouTube](#)